

РАДА
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ

Моніторинг російського інформаційного простору

19.06.2025-26.06.2025

I. Російський ВПК

1. Загальний стан ВПК РФ

- i. КНДР почала будівництво найбільшого військового заводу в країні¹*

Нове підприємство у провінції Чаган виготовлятиме високотехнологічне обладнання для оборонної промисловості, зокрема сучасні верстати Ryonha.

Аналітики припускають, що ці потужності можуть забезпечити зростання військового експорту, у тому числі — можливі поставки техніки до Росії.

- ii. Китай фактично став головним постачальником критичних компонентів для військової машини РФ²*

Зокрема, нові варіанти дронів Shahed містять здебільшого китайські деталі, наприклад, антени. Поставки готової зброї залишаються обмеженими, щоб уникнути санкцій, але Китай поступово розширює межі допомоги.

З 2023 року Китай надає РФ ключові комплектуючі, цивільні дрони та незначні обсяги артилерійських боєприпасів. Публічних доказів масштабної передачі боєприпасів поки немає, але в Україні зафіксували поодинокі випадки наявності китайських мінометних снарядів.

¹ https://24tv.ua/economy/ru/oruzhie-kndr-severnaja-koreja-stroit-krupnejshij-voennyj-zavod-jekonomika-24_n2850276

² <https://censor.net/ru/news/3558988/kitayi-vtyagivaetsya-v-voyinu-i-pomogaet-rossii>

iii. ОАК передала ВКС Росії чергову партію нових винищувачів Су-35С³

Кількість переданих літаків невідома.

iv. 39 іноземних компаній допомагають РФ створювати «Орешник»⁴

Росія активно використовує західні технології у виробництві нової балістичної ракети середньої дальності «Орешник». У проєкті задіяні 39 підприємств російського ОПК, з яких 21 компанія досі не під санкціями.

Таким чином РФ продовжує отримувати необхідні компоненти для ракетного виробництва. Україна закликає Захід активніше вводити санкції проти постачальників і технологічних партнерів російського ВПК.

2. Підприємства ВПК

i. Частка держоборонзамовлення в доходах ОАК – 50%⁵

ОАК отримує понад 50% доходів від держоборонзамовлення, заявив гендиректор Вадим Бадеха. Ведеться робота з Міноборони РФ для корекції ціноутворення — ціни в контрактах часто не покривають фактичні витрати. Мета — баланс між прибутком і економією бюджету.

Також анонсовано скорочення 1,5 тисячі управлінців у Москві задля підвищення ефективності. До 2030 року ОАК планує збільшити продуктивність праці на 30%.

ii. У Петербурзі стартує проєкт індустріального парку з оборонною спеціалізацією⁶

У 2026 році в Московському районі Санкт-Петербурга розпочнеться будівництво нового індустріального парку, який включатиме

³ <https://rostec.ru/media/news/oak-peredala-vks-rossii-ocherednuyu-partiyu-novykh-istrebiteley-su-35s/#start>

⁴ https://antikor.com.ua/ru/articles/775745-21_ne_pod_sanktsijami_39_kompanij_pomogajut_rf_sozdavati_oreshnik_-_zelenskij

⁵ <https://xn--b1aga5aadd.xn--p1ai/2025/%D0%9E%D0%B0%D0%BA3/>

⁶ https://www.rbc.ru/spb_sz/20/06/2025/68552ee29a79475e5f1959bb?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop&utm_referrer=https%3A%2F%2Fdzen.ru%2Fnews%2Fsearch

науково-виробничий центр АТ «Заслон» — підприємства, що випускає радіоелектронне обладнання для авіації та оборонного комплексу. Проєкт розрахований на 10 років, загальний обсяг інвестицій — 12,5 млрд рублів.

На території парку розмістять виробничі та лабораторні корпуси, інженерну й транспортну інфраструктуру. Тут виготовлятимуть продукцію в галузі мікроелектроніки та систем управління, зокрема для потреб військово-промислового комплексу.

3. Війна майбутнього

i. Китайський мікродрон як нове слово в розвідці⁷

Китайські інженери створили мікродрон, який імітує комара. Апарат оснащений камерою, сенсорами та мініатюрними крилами, що дозволяє йому майже непомітно виконувати розвідувальні місії у бойових зонах.

Розробка вже викликала інтерес у військових різних країн.

Аналогічно до норвезького Black Hornet, китайський дрон-комар може стати новим етапом у розвитку мікророзвідки та застосовуватися не лише у військових, а й у рятувальних операціях.

Втім, розробка поки далека від практичного застосування: на оприлюднених кадрах застосування дрону він працює через живлення по дроту, а реальні характеристики автономної роботи не розкриваються.

ii. Когнітивна стратегія. Як Китай готується до нового типу війни без жодного пострілу⁸

У щорічному звіті Пентагону за 2025 рік Military and Security Developments Involving the People's Republic of China вперше формалізовано концепцію cognitive warfare як складової стратегії Народно-визвольної армії Китаю (НВАК). Згідно з документом, йдеться про цілеспрямоване використання цифрових,

⁷ https://t.me/bes_pilot/3791

⁸ <https://tyzhden.ua/kohnityvna-stratehiia-iak-kytaj-hotuietsia-do-novoho-typu-vijny-bez-zhodnoho-postrilu/>

біотехнологічних та інформаційно-аналітичних інструментів для впливу на свідомість як військових, так і цивільного населення противника.

Ключовим напрямом такої стратегії є China Brain Project — ініційована у 2016 році дослідницька програма подвійного призначення (цивільного й військового), орієнтована на нейронауки та інтерфейси "мозок-комп'ютер". За даними Пентагону, китайські науковці вже проводили експерименти зі зчитуванням і передачею команд на техніку силою думки, що потенційно дозволяє створити нові системи управління військами в режимі реального часу.

Загалом, у документі підкреслено, що КНР розглядає цифрові технології, ШІ, соціальні платформи та інформаційні середовища як новий вимір ведення війни.

4. Зброя, технології та інше

i. Росія нарощує виробництво танків Т-90М⁹

ISW повідомляє, що РФ значно наростила виробництво танків Т-90М: у 2024 році випущено до 300 одиниць. З початку вторгнення у 2022 році обсяги виробництва стабільно зростають: від 60–70 танків у 2022 році до нинішніх показників. Основне виробництво веде «Уралвагонзавод».

При цьому Росія економно використовує бронетехніку на фронті, зменшуючи втрати; дедалі частіше для штурмів застосовуються мотоцикли, квадроцикли та цивільна техніка.

⁹ https://24tv.ua/ru/rossijane-narashhivajut-proizvodstvo-tankov-t-90m-cto-izvestno-24-kanal_n2852055

II. Імпортозаміщення

1. Імпортозаміщення в електроніці

- i. *Розроблено технологію отримання плазми для прискорення створення нових літографів¹⁰*

Російські фізики змогли отримати щільну і гарячу плазму, яка стане джерелом екстремального ультрафіолетового випромінювання і дозволить створювати мікроелектроніку майбутнього. Плазма була отримана завдяки єдиній у світі установці, що створює безперервний терагерцовий лазерний розряд.

«Немає сумнівів у практичній корисності такого джерела для розвитку вітчизняної мікроелектроніки. Завдяки застосуванню ряду нововведень щодо обмеження обсягу плазми та її стабілізації, нам вдалося отримати квазістаціонарну плазму. <...> У цьому стані її підтримує імпульсно-періодичне випромінювання. Параметри щільності плазми та її розмір є достатніми», - цитує прес-служба співробітника Інституту ядерної фізики СО РАН.

- ii. *Білорусь і РФ домовилися про розподіл ролей при створенні мікроелектроніки¹¹*

Мінськ і Москва домовилися про розподіл ролей при створенні мікроелектроніки, оскільки ця галузь - база для розвитку всього супутнього, заявив посол Білорусі в Москві Олександр Рогожник під час Петербурзького міжнародного економічного форуму.

«Якщо взяти програму з мікроелектроніки, то ми підписали з Російською Федерацією відповідні документи, де розмежували ті топологічні норми, ці елементи, які робимо ми і які робить Російська Федерація. Таким чином, доповнюючи один одного, разом стійко стоїмо на ногах. Те саме стосується і обладнання в цій галузі - розділено, що робить Російська Федерація, що Білорусь», - сказав посол Білорусі.

Розподіл ролей в галузі може забезпечити чітку координацію, уникнення дублювання зусиль, цільове фінансування та ефективне впровадження технологічних інновацій і полегшити розвиток

¹⁰ <https://nauka.tass.ru/nauka/24273899>

¹¹ <https://t.me/niiet/8465>

місцевого виробництва і, як наслідок, імпортозаміщення мікроелектроніки.

2. Імпортозаміщення ПЗ

- і. Дві третини промислових підприємств скаржаться на проблеми із заміщенням ПЗ.*

Промислове ПЗ, системи проектування та виробництва входять до топ-3 сегментів із найбільшими проблемами заміщення іноземного ПЗ. Такі дані отримали Т1 та Асоціація «Руссофт», провівши опитування про особливості автоматизації та цифровізації в сучасних умовах високої невизначеності.

34,6%, які поскаржилися на проблеми з промисловим ПЗ, стосуються всіх галузей. Але якщо говорити тільки про промисловість, то там на складнощі з імпортозаміщенням скаржаться вже 66,7% опитаних, тобто дві третини промпідприємств. Вони не можуть знайти на ринку повноцінні вітчизняні рішення, порівнянні за функціоналом з іноземними аналогами. Приблизно стільки ж вважають ціну російських рішень невиправдано високою.

3. Імпортозаміщення у верстатобудуванні

- і. На ОДК-Сатурн заміщують верстати для виробництва імпортозаміщених літаків¹²*

На заводі деталі новітнього авіадвигуна ПД-8, який використовують на Sukhoi Superjet, виготовляють на унікальних російських верстатах.

Гібридні лазерно-ерозійні установки створені спеціально для двигунобудівного підприємства. Нове обладнання не має аналогів в Росії і автоматично виконує відразу дві операції.

Російська гібридна лазерно-ерозійна установка дозволяє створювати в соплових і робочих лопатках турбін перфораційні отвори. Завдяки отворах створюється ефект «плівкового

¹² https://t.me/uecrus_official/1271

охолодження», який додатково захищає лопатку від впливу високих температур.

ii. Третину ринку верстатів у РФ у 2024 році зайняла російська продукція¹³

Обсяг російського ринку обладнання у 2024 році становить 433 млрд рублів, при цьому саме російських верстатів з них на 131,5 млрд рублів. Такі цифри озвучив глава Мінпромторгу Антон Аліханов.

«Ринок в цілому споживання в минулому році склав 433 мільярди рублів, з них російських верстатів - 131 з половиною мільярд. Причому це не тільки прості якісь верстати, це круті, зі своїм ЧПУ, п'ятиосьові обробні центри. Це дуже круті просунуті адитивні технології».

За його словами, ринок саме російського обладнання зріс утричі за три роки. Досить швидко піднімається і ринок промислових роботів - до 10 зросла кількість виробників промислових роботів і до 100 - інтеграторів.

4. Інші новини імпортозаміщення

i. Мінпромторг: промисловість РФ потребує 2,2 млн нових робітників¹⁴

Обробна промисловість в Росії зараз гостро потребує кадрів через нові можливості, які відкрилися на ринку, повідомив глава Мінпромторгу РФ Антон Аліханов на ПМЕФ-2025.

«До 2030 року буде потрібно приблизно 85 тисяч осіб для авіабудування, 211 тисяч — для автомобілебудування, 295 тисяч — для верстатобудування і 355 тисяч — для розробки та виробництва безпілотних авіаційних систем», — за словами Антона Аліханова.

¹³ https://t.me/mash_tech/4768

¹⁴ <https://t.me/niiet/8458>

- ii. *Обсяг російського ринку мікроелектроніки до 2030 року складе від 794 млрд до 1 трлн рублів¹⁵*

При цьому внутрішнє виробництво електронно-компонентної бази складе від 352 до 524 млрд рублів. Якщо в 2024 році частка російського виробництва на ринку ЕКБ становила 25%, то до 2030-го вона підніметься до 44% в базовому і 48% в оптимістичному сценарії.

Але для подальшого сталого розвитку галузі необхідне виконання збалансованої державної політики. Серед необхідних заходів у дослідженні Strategy Partners називають підтримку створення і розвитку центрів розробок, субсидування розробок, податкові пільги для НДДКР в галузі.

III. Машинобудування

1. Проблеми в російському машинобудуванні

- i. *Поставити не можна використовувати¹⁶*

У Росії до 20% державних закупівель у сфері радіоелектроніки проходять з порушенням національного режиму, встановленого постановою уряду №1875, яка з січня 2025 року обмежує участь іноземних виробників у тендерах за наявності російських аналогів. Попри чинні обмеження, за перші п'ять місяців року зареєстровано безліч випадків закупівлі імпортного обладнання замість російського, що пов'язано з правовими прогалинами, недостатнім аналізом ринку та юридичною невизначеністю. Це підриває розвиток російського виробництва і завдає шкоди темпам зростання промисловості.

Експерти та учасники галузі відзначають, що однією з головних перешкод є відсутність чітких визначень у законодавстві, що дозволяють замовникам обходити національний режим, наприклад, оформляючи іноземне обладнання як «використовуване», а не «таке, що постачається», або включаючи його в тендери як підрядні роботи. Особливо гостро ця проблема проявляється в сегменті охоронних і пожежних систем безпеки, де іноземні компанії продовжують вигравати конкурси. У зв'язку з цим виробники направили уряду пропозиції щодо вдосконалення контролю і посилення вимог, щоб забезпечити реальну перевагу

¹⁵ https://t.me/mash_tech/4771

¹⁶ <https://www.pravda.ru/economics/2238101-lazeiki-v-zakonodatelstve/>

російських компаній в держзакупівлях і стимулювати розвиток локального виробництва.

ii. Російський ринок мікроелектроніки зріс на 20%. Іноземні рішення переважають як і раніше, до повного імпортозаміщення далеко¹⁷

За підсумками 2024 року російський ринок мікроелектроніки зріс на 20% і досяг 370 млрд рублів, проте основну частку, як і раніше, займає іноземна продукція — російська мікроелектроніка становить лише близько 30% від загального обсягу ринку (94 млрд рублів). Попри помітне зростання, частка російської продукції практично не збільшилася, що свідчить про збереження залежності від імпорту. Основним споживачем мікроелектроніки залишається промисловість (53%), за нею йдуть виробники обчислювальної техніки та телекомунікаційного обладнання (18%).

Розвиток російської мікроелектроніки стримується технологічним відставанням: найсучасніший доступний в РФ техпроцес — 90 нм, тоді як світові лідери працюють з 3–5 нм. Доступ до закордонного контрактного виробництва залишається закритим, що обмежує можливості модернізації. Проте зростання ринку забезпечується завдяки підтримці держави, зокрема через субсидії, податкові пільги та заборони на використання імпортової електронно-компонентної бази в держзакупівлях. Згідно з прогнозом Strategy Partners, за оптимістичним сценарієм ринок може зрости до 1,08 трлн рублів до 2030 року, при цьому частка російської продукції на ринку складе до 48%.

iii. Ціни у російських інтеграторів роботизованого складського обладнання на 20-40% вищі, ніж у виробників¹⁸

Російські інтегратори роботизованого складського обладнання пропонують рішення на 20–40% дорожче, ніж китайські та навіть російські виробники, повідомив виконавчий директор КСЛ Василь Дьомін на Reindustry Expo. Наприклад, AMR-робот в інтегратора коштує 3,5 млн руб., у російського виробника — 2,5 млн, у китайського — 1,4 млн. Однак Дьомін попередив: купівля безпосередньо без досвідченого інтегратора — вкрай ризикована стратегія, яка підходить лише для великих гравців.

За його словами, висока вартість обумовлена комплексною роботою з інтеграції, проектного управління та супроводу, яку здатні якісно виконувати лише 3–5 компаній в Росії. Спроба заощадити без професійної підтримки часто призводить до

¹⁷ https://www.cnews.ru/news/top/2025-06-25_rossijskij_rynok_mikroelektroniki

¹⁸ https://logirus.ru/news/warehouses/tseny_u_rossijskikh_integratorov_robotizirovannogo_skladskogo_oborudovaniya_na_20-40_vyshe.html

провалів — тільки один із сотні подібних самостійних проєктів був успішним.

2. Інвестиції в російське машинобудування

i. Роботизація з дисконтом: до 50% знижка на російських роботів¹⁹

Мінпромторг Росії розширює заходи підтримки для підприємств, що впроваджують роботизацію, включаючи пільговий лізинг і кредитування під 5% річних. Крім цього, підприємства можуть отримати компенсацію до 20% витрат на інтеграцію робототехніки та оснащення за умови надання детального плану модернізації. В рамках нової програми планується також компенсувати до 50% вартості при купівлі російської робототехніки, якщо обладнання включено до реєстру промислової продукції РФ.

Термін подання заявок на компенсацію нещодавно завершився, і Мінпромторг зараз перевіряє документи виробників. Компанії зі схваленими заявками зможуть продавати свою продукцію зі значними знижками, що повинно підвищити конкурентоспроможність російських роботів на тлі іноземних аналогів. Загалом, у 2025-2027 роках на розвиток промислової робототехніки та логістичного обладнання планується спрямувати понад 35 млрд рублів, що відображає амбітні плани з автоматизації виробництва в Росії.

ii. Обійдуться без зарплати й світла: заводам пообіцяли 80 тисяч промислових роботів²⁰

Мінпромторг планує до 2030 року збільшити кількість промислових роботів в Росії з нинішніх 12 до 80 тисяч, щоб компенсувати кадровий дефіцит і підвищити ефективність виробництв. Для цього щорічний темп впровадження повинен зрости в 8 разів. Пріоритет буде надано російським розробникам, а також створюються стандарти для уніфікації роботів і програмного забезпечення, щоб спростити інтеграцію на підприємствах.

Однією з головних проблем залишається несумісність роботів різних виробників і відсутність єдиної цифрової платформи. Мінпромторг розпочав підготовку системи сертифікації та розробки національних стандартів, які повинні бути готові до 2030 року. Експерти підкреслюють: без відкритих стандартів і єдиної архітектури впровадження робототехніки може призвести до хаосу.

¹⁹ https://logirus.ru/news/infrastructure/robotizatsiya_so_skidkoy_50_skidka_na_rossiyskikh_robotov.html

²⁰ <https://mashnews.ru/obojdutsya-bez-zarplatyi-i-sveta-zavodam-poobeshhali-80-tyisyach-promyshlennyyix-robotov.html>

Також порушене питання перегляду схеми розрахунку трудовитрат за держоборонзамовленням: автоматизація знижує трудомісткість, але при цьому зменшує оплату за контрактом, що позбавляє підприємства стимулів до впровадження робіт. Мінпромторг визнає необхідність реформування цієї моделі, хоча момент для змін поки що вважається не найвдалішим.

3. Нові розробки й машинобудівні заводи

i. Мішустін доручив оснастити центр верстатобудування на базі «Станкіна» до 2031 року²¹

На базі МДТУ «Станкін» створять головний центр компетенцій верстатобудівної галузі, його оснащення завершать до 2031 року. Відповідне доручення дав прем'єр-міністр Михайло Мішустін. На оснащення центру планується виділити не менше 10 млрд рублів до кінця 2030 року. Вже до грудня 2025 року Мінпромторг і Міносвіти повинні представити основні освітні програми для підготовки фахівців повного виробничого циклу в галузі.

ii. Російські гібридні верстати створені спеціально для підприємства в Рибінську²²

На підприємстві «ОДК-Сатурн» в Рибінську запущені в роботу російські гібридні верстати, що поєднують лазерну та електроерозійну обробку. Вони розроблені спеціально для виготовлення деталей авіаційного двигуна ПД-8, що використовується в літаках «Суперджет» і Бе-200.

Верстати дозволяють автоматизовано виконувати дві технологічні операції й значно прискорюють виробництво турбінних лопаток. Перфораційні отвори, що створюються на установках, забезпечують охолодження елементів двигуна при температурі вище 2000 К, підвищуючи його надійність і жаростійкість. Вже працюють чотири установки, найближчим часом планується поставити ще чотири.

²¹ <https://tass.ru/ekonomika/24337247>

²² <https://rostec.ru/media/news/na-odk-saturn-vnedreny-unikalnye-rossiyskie-stanki-dlya-sozdaniya-detaley-aviadvigatelya-pd-8>
<https://gazeta-rybinsk.ru/2025/06/25/150487>

IV. Стратегічні матеріали

1. Загальний стан галузі

- i. Росія запускає виробництво магнітних рідкоземельних металів і розробляє літієві родовища²³*

Росія розпочинає будівництво промислових комплексів для виробництва магнітних рідкоземельних металів — празеодиму, неодиму та диспрозію.

Паралельно Росія активізує розробку 17 літієвих родовищ світового рівня, де завершуються геологорозвідки та починається дослідно-промисловий видобуток. Також стартували проекти з отримання літію з техногенних відходів і пластових вод. У найближчі роки планується запуск виробництва літій-іонних акумуляторів і катодних матеріалів.

- ii. «Газпром нефть» тестує видобуток рідкоземельних компонентів із попутних вод²⁴*

«Газпром нефть» оновлює ресурсну базу рідкоземельних компонентів на своїх родовищах в Оренбурзькій області та проводить випробування технологій їх вилучення з попутних вод нафтовидобутку. Підприємство адаптує свої геологорозвідувальні й видобувні компетенції до нових типів об'єктів і паралельно формує бізнес-моделі для подальшого промислового використання цих технологій.

- iii. Росія відновлює повний цикл виробництва берилію для нової ядерної програми²⁵*

У 2025 році Росія починає відновлення видобутку берилію на Ермаковському родовищі в Бурятії — стратегічного металу, що застосовується в оборонній, аерокосмічній та ядерній промисловості. Паралельно готуються до запуску розробки й

²³ <https://globalenergyprize.org/ru/2025/06/19/rossija-postroit-promyshlennye-kompleksy-po-proizvodstvu-magnitnyh-redkozemelnyh-metallov/>

²⁴ <https://nangs.org/news/upstream/gazprom-neft-aktualiziruet-resursnuyu-bazu-redkozemelnykh-komponentov>

²⁵ https://zavtra.ru/blogs/iranskij_urok_rossiya_vozvrashaet_berillij_i_stroit_novij_yadernij_reaktor

уральського Марійїнського прииска. Це вперше з часів СРСР, коли РФ повертається до повного циклу виробництва берилію на власній території.

Новий попит на берилій безпосередньо пов'язаний із дорученням Путіна від квітня 2025 року — пришвидшити створення дослідницького рідкосольового ядерного реактора. У цьому проєкті вченими заплановано використання суміші фторидів літію та берилію, яка має стати основою для теплоносія. Для реалізації цієї технології країні знадобиться велика кількість власного берилію.

iv. В РФ очікується зростання попиту на титан поза межами авіабудування²⁶

На тлі зниження експортних поставок після виходу з ринку РФ компаній Boeing і Airbus, титановий сектор шукає нові точки зростання в межах країни. Попри часткову незавантаженість «ВСМПО-Ависма», аналітики прогнозують підвищення попиту на титан у галузях енергетики, медицини та в рамках програм імпортозаміщення.

Зокрема, титан знадобиться для виробництва деталей газових турбін (наприклад, лопаток), а також для імплантатів і ендопротезів у медичній сфері. Основним споживачем залишається авіація: очікується нарощування внутрішніх поставок у зв'язку зі стартом серійного виробництва літаків MC-21 і оновленого Sukhoi Superjet 100.

2. Міжнародна співпраця у галузі стратегічних матеріалів

i. РФ очікує зростання цін на рідкоземельні метали та залучає інвесторів із ОАЕ і Саудівської Аравії²⁷

Голова РФПІ Кирило Дмитрієв заявив, що ціни на російські рідкоземельні метали зростатимуть і країна готова до залучення міжнародних партнерів у цей сектор. За його словами, РФ має

²⁶ <https://lawrussia.ru/analitika/6021-titanovoe-proizvodstvo-rf-imeet-horoshie-perspektivy.html>

²⁷ <https://www.vedomosti.ru/economics/news/2025/06/23/1119325-dmitriev-sprognoziroval-rost>

родовища з економічно вигідним видобутком і вже реалізує 65 спільних проєктів з ОАЕ та 45 — із Саудівською Аравією.

ii. Білорусь і Росія починають співпрацю в галузі рідкісних металів²⁸

Білорусь та Росія домовилися про співпрацю в дослідженні родовищ рідкісних металів і рідкоземельних елементів. Йдеться про спільні наукові та лабораторні роботи, розвідку, видобуток і переробку сировини.

У березні білоруська делегація на чолі з міністром природних ресурсів Сергієм Масляком провела переговори з російськими геологічними структурами, тоді ж обговорювались перспективи співпраці.

Ініціатива слідує за дорученням Олександра Лукашенка активізувати пошук рідкоземів у Білорусі. Попередні дослідження показали наявність молібдену і тулію, хоча їхні поклади залягають на глибинах 200–250 метрів.

v. Обхід санкцій

1. Розкриті схеми обходу санкцій

i. Для обходу західних санкцій проти РФ у Киргизстані створили першу криптовалюту, курс якої прив'язаний до російського рубля²⁹

Лише за чотири місяці після запуску це дозволило перевести понад 9 мільярдів доларів на спеціальну криптовалютну біржу і, можливо, фінансувати політичні кампанії за кордоном, зазначається в розслідуванні Financial Times.

Йдеться про токен A7A5, який був офіційно запущений в Киргизстані в лютому. Це було зроблено з метою полегшити великомасштабні фінансові потоки в Росію і з Росії, які серйозно ускладнилися через західні обмеження. Як пояснював директор

²⁸ <https://easaily.com/ru/news/2025/06/25/belorusiya-i-rossiya-budut-sotrudnicat-v-izuchenii-proyavleniy-redkih-metallov>

²⁹ <https://www.unian.net/economics/finance/sankcii-protiv-rossii-teper-rossiyane-obhodyat-ogranicheniya-cherez-kriptovalyutu-iz-kyrgyzstana-13048530.html>

компанії A7A5 Леонід Шумаков, нову крипту запустили в Киргизстані, оскільки країна «допомагає впоратися з тиском, який чиниться на РФ».

За даними видання, 9,3 мільярда доларів в токенах пройшли через нещодавно засновану в Киргизстані біржу Grinex.

ii. Розмір «тіньового флоту» РФ набагато більший, ніж вважається офіційно³⁰

Під західними санкціями перебуває близько 400 російських танкерів, проте експерти стверджують, що загальна кількість «тіньового флоту» РФ сягає від 600 до 1000 суден. Таким чином, реальний масштаб флоту, який Росія використовує для обходу санкцій, в 1,5-2,5 рази перевищує загальновідомі цифри.

Про це розповів колишній заступник начальника штабу ВМС Андрій Риженко в ефірі одного з телеканалів. «Тіньовий флот» – ключовий елемент у фінансуванні війни проти України та збереженні економічної стабільності кремлівського режиму.

2. Наслідки обходу санкцій

i. Юрфірма Steptoe притягнута до відповідальності за порушення режиму антиросійських санкцій³¹

Управління з регулювання діяльності солісіторів Великої Британії встановило численні порушення Регламенту 855 про санкції проти Росії, вчинені Steptoe International (UK) LLP під час роботи на 2 неназваних російських клієнтів.

Підставою стало саморозкриття. Порушення допустив один конкретний неназваний співробітник. Юрфірма визнала порушення умов виданих ліцензій про надання юридичної допомоги 2 особам, що перебувають під санкціями, і не оскаржувала їх.

³⁰ <https://www.obozrevatel.com/ekonomika-glavnaya/analytics-and-forecasts/razmer-tenevogo-flota-rf-gorazdo-bolshe-chem-schitaetsya-ofitsialno-skolko-tankerov-rabotayut-na-obhod-sanktsij.htm>

³¹ <https://t.me/lawsanctions/2169>

Згідно з угодою про врегулювання дисциплінарної відповідальності, Steptoe отримала догану та компенсує 600 фунтів за розгляд своєї справи.

Такий м'який вид відповідальності мав місце з наступних підстав:

- не було завдано жодної істотної шкоди споживачам або третім особам. Порушення були викликані адміністративною та людською помилкою; є закінченими і не завдадуть серйозної або відкладеної шкоди цілям британської політики антиросійських санкцій
- фірма впровадила додаткові політики для запобігання повторенню порушень і провела ретельне розслідування, щоб гарантувати виявлення всіх подібних проблем
- завдяки впровадженню у фірмі додатковим політикам і запуску супутніх процесів, ризик повторення ситуації невеликий
- необхідна публічна реакція на правопорушення для підтримки суспільної довіри до надання юридичних послуг. Застосування менш серйозного виду відповідальності не є доречним при даному порушенні суспільних інтересів.

VI. Нові санкційні пакети та регулювання

1. Санкції ЄС

і. Угорщина і Словаччина заблокували 18-й пакет санкцій ЄС проти Росії³²

На зустрічі глав МЗС ЄС в Брюсселі Угорщина і Словаччина виступили проти прийняття 18-го пакету санкцій щодо Росії. Глава МЗС Угорщини Петер Сійярто заявив, що блокування пов'язане з планами ЄС щодо відмови від імпорту російського газу і нафти, що, за його словами, завдало б шкоди економіці цих країн.

У рамках нового пакета Єврокомісія пропонує знизити цінову межу на нафту з 60 до 45 доларів за барель, ввести обмеження проти газопроводів «Північний потік-1» і «Північний потік-2», а також санкції проти близько 80 суден з «тіньового флоту» РФ. Обговорення триває на рівні постпредів ЄС.

³² <https://www.svoboda.org/a/vengriya-i-slovakiya-zablokirovali-prinyatie-novyh-sanktsiy-protiv-rossii-/33452408.html>

ii. Словаччина підтримує 18-й пакет санкцій ЄС проти Росії в обмін на гарантії³³

Словаччина згодна підтримати новий, 18-й пакет санкцій Євросоюзу проти Росії, але вимагає гарантій енергобезпеки та компенсацій до 20 млрд євро за можливі арбітражні ризики. Про це заявив міністр закордонних справ Юрай Бланар. За його словами, санкції, ймовірно, не завдадуть шкоди економіці країни, проте Братислава хоче бути впевнена в підтримці ЄС у разі енергетичних наслідків.

Раніше разом з Угорщиною Словаччина висловлювала сумніви в підтримці санкцій, але в Брюсселі розраховують узгодити позиції обох країн. Новий пакет ЄС спрямований на обмеження в енергетиці, судноплаванні та фінансовому секторі Росії, включаючи зниження стелі цін на нафту і заборону імпорту перероблених нафтопродуктів.

iii. Італія заморозила активи російських олігархів на суму понад 2,6 млрд доларів³⁴

Італія заморозила активи російських олігархів на суму понад 2,6 млрд доларів, включаючи банківські рахунки, вілли, яхти та автомобілі, в рамках санкцій ЄС проти Росії. Останні великі заморозки відбулися на початку червня 2025 року, збільшивши загальну вартість заморожених активів до близько 2,5 млрд доларів.

Крім того, в грудні 2024 року італійська влада заморозила російські активи на суму 321 млн доларів, що на 50 млн доларів більше, ніж у попередньому році. Італійський уряд несе витрати з управління замороженими активами, які до лютого 2025 року склали понад 36 млн доларів.

iv. Суд ЄС визнав неправомірним продовження санкцій проти Павла Єзубова в 2024 році³⁵

Суд ЄС в Люксембурзі повністю задовольнив скаргу Павла Єзубова, двоюрідного брата Олега Дерипаски, скасувавши рішення Ради ЄС про продовження санкцій проти нього в березні та вересні 2024 року. Суд визнав, що в основі санкцій була явна помилка в оцінці та недостатність доказів, що Єзубов нібито отримував вигоду від впливового бізнесмена в Росії.

³³ <https://www.dw.com/ru/slovakia-podderzit-sankcii-protiv-rossii-za-garantii-i-20-mlrd-evro/a-73021297>

³⁴ <https://www.unian.ua/economics/other/sankciji-proti-rosiji-italiya-zamorozila-veliku-kilkist-aktiviv-rosijskih-oligarhiv-13046610.html>

³⁵ https://rapsinews.ru/international_news/20250625/310976987.html

Раніше суд вже частково визнав неправомірність продовження санкцій у вересні 2024 року, проте Рада ЄС повторно продовжила обмеження без уточнень. Нове рішення суду скасовує ці заходи, зосередившись на головному порушенні — відсутності доказів.

2. Санкції Австралії

і. Австралія розширила санкції проти компаній РФ³⁶

Уряд Австралії розширив санкційний список, додавши 37 фізичних і 7 юридичних осіб, пов'язаних з російською економікою і стратегічними галузями. Серед нових санкціонованих — рада директорів судноплавної компанії «Совкомфлот», керівництво «Газпрому», «Газпром нафти» і «Газпромбанку», а також колишні та чинні російські чиновники та їхні сім'ї.

Санкції забороняють використовувати або передавати активи цих осіб без дозволу міністра, надавати їм послуги, а також в'їзд і перебування на території Австралії. Порушення заходів тягне кримінальну відповідальність. Раніше Австралія також ввела санкції проти «тіньового» флоту Росії, включивши до списку 60 суден

3. Санкції України

і. Зеленський запровадив санкції проти причетних до виробництва дронів у Росії³⁷

Президент України Володимир Зеленський підписав указ №415/2025, що вводить санкції проти 56 фізичних та 55 юридичних осіб, причетних до розробки та виробництва російських дронів і схем обходу санкцій. Під обмеження потрапили розробники та постачальники компонентів для БПЛА «Герань», «Орлан-10», «SuperCam» і ракети «Бандероль».

Санкції передбачають блокування активів, позбавлення державних нагород, обмеження торгових операцій і заборону на придбання земельних ділянок. Заходи спрямовані на припинення фінансування та підтримки зазначених осіб і компаній і діють протягом 10 років. Указ набирає чинності з моменту публікації.

³⁶ <https://korrespondent.net/world/4793735-avstralyia-rasshyryla-sanktsyy-protyv-kompanyi-rf>

³⁷ https://biz.ligazakon.net/news/237137_zelenskiy-zaprovadiv-sankts-proti-prichetnikh-do-virobnitstva-dronv-u-ros